

Kortárs művek az órán

Részlet az 5-8. évfolyamok számára írt „kortárs vizuális művészet tanítása” modul programjából és megvalósításának tapasztalataiból

Geisbühl Tünde, Kölcsey Ferenc Általános Iskola, Budapest

Absztrakt

Ki ne szeretné megőrizni fiatalságát? Még a mesékben is az örök élet vizét, eszenciáját keresik a szereplők. A külsőségekben oly sok mindent meg tudunk tenni a fiatalság megtartásáért, és hogy a fiatalokhoz tartozónak érezhessük magunkat, ám a szellemi korszerűség, frissesség megőrzésének lehetőségeiről időnként megfeledkezünk. A nevelési-oktatási programjainkat is időről időre újragondoljuk, törekedve a korszerűre. Ugyanakkor mégis hajlamosak vagyunk csak a biztonságos, komfortérzésünket nem bolygató, jól megszokott klasszikus és klasszikus modern képzőművészet példáit használni, mintsem belevetni magunkat a valóban kortárs vizuális művészet megismerésébe, s alkalmazni az általa kínált lehetőségeket. Pedig, igenis érdemes nyitottan és kíváncsian fordulni a kortárs vizuális művészet felé, mert rendkívül hasznos, sokrétű támogatást kínál a tanítás során, miközben segít korszerűnek, frissnek maradni. Ehhez szeretnék nyújtani egy kis ízelítőt.

Miért a kortárs?

Mert megszólít.

Számtalan személyes tapasztalatom gyűlt össze nagyon eltérő nevelési szituációkban arról, hogy a kortárs vizuális alkotások segítségével hatékonyabban működtethetem tervezett feladataimat. Sokkal intenzívebb projekciós és inspirációs felületként tudtam használni a kortárs műveket, mint a klasszikus vagy klasszikus modern alkotásokat, ezáltal elmélyültebb befogadást, problémamegoldást és alkotást tudtam kiváltani.

Úgy 8-9 évvel ezelőtt egy országos rendezvényen 200 különböző korú, eltérő iskolai/települési környezetből érkező 7-18 éves fiatal számára tartottam foglalkozást. Első lépésként két halmazba rendezett fotók közül kellett választaniuk. Az egyik kép-halmazban klasszikus és klasszikus modern alkotások reprodukciói, míg a másik halmazban kortárs vizuális alkotásokról készült fotók voltak. A 200 tanuló közül – akiket korábban sosem tanítottam – 198-an kortárs alkotás fotóját választották.

Ez a tapasztalat megerősítette a korábbi megfigyeléseimet is. Rendkívül tisztán és szemléletesen mutatva meg, hogy mennyivel jobban vonzza a résztvevőket a kortárs művek látványa. Ezek a képek belesimulnak, és esetleges szokatlanságuk ellenére is illeszkednek a fiatalok által látott, használt vizuális környezetbe.

Azt mindannyian tapasztalhatjuk, hogy sokkal eredményesebb a munkánk, ha a diákok érdeklődését fel tudjuk kelteni, s ha hozzájuk közelebb álló képi világot alkalmazunk. Így könnyebben befogadják, megértik akár a számukra idegebb témákat, időben távolibb vizuális tartalmakat is.

Természetesen az alapvető feltétel, hogy átgondoltan, körültekintően megválasztott kortárs alkotásokat használjunk.

Persze tisztában kell lennünk a kortárs vizuális művészet fogalmával, körével is, és tudnunk kell, hogy mik az adott nevelési szándékaink.

Mi is a kortárs vizuális művészet?

Korunk jelenségeire fókuszál.

A kortárs művészet művészet-történelmi meghatározására nem vállalkozom, de azt alapul véve igyekszem a vizuális nevelés szemszögéből megközelíteni, és majd gyakorlatias támpontokat, felhasználási lehetőségeket ajánlani.

Mindenekelőtt azt fontos leszögezni, hogy a kortárs művészet egyrészt nem azonos, és nem mosható össze a klasszikus modernizmussal, melynek lezárulását művészettörténészek megközelítőleg az 1960-70-es évekre teszik. Másrészt a kortárs művészet semmiképp sem határozható meg pusztán azáltal, hogy ma élő művészek alkotásáról van szó. Tehát a jelenidejűség kritériuma önmagában nem elegendő. Így a kortárs művészet a mai művészetnek azon része, amelynek legfontosabb jellemzője, hogy a mindenkori jelen kontextusába illeszkedik, reflektál korunk, környezetünk aktuális problémáira, azzal folytat párbeszédet. Így nem tekinthetők művészettörténeti szempontból kortárs műveknek azok a ma készülő alkotások, melyek lezárt korszakok problematikájához kapcsolódnak a jelennel való diskurzus helyett (Csizmadia, 2007).

A kortárs vizuális művészet megismeréséhez és megfelelő képanyag biztos megtalálásához segítséget adhatnak a legnagyobb magyar kortárművészeti kiállító terek és gyűjtemények, például a Ludwig Múzeum, a Magyar Nemzeti Galéria, a Budapest Galéria és az Új Budapest Galéria, a MODEM

(Debrecen), s néhány folyóirat, mint az Új Művészet, Balkon, Kortárs Online.

Miért hasznos a „kortárs” a tanórán?

Nem gyönyörködtem, gondolkodtam.

A kortárs vizuális művészet elsődleges célja nem feltétlenül az esztétikai élvezet nyújtása vagy a gyönyörködtetés, és nem kínál okvetlenül kész megoldásokat sem, hanem sokkal inkább kérdéseket vet fel, ráirányítja a figyelmet témákra, problémákra, így a nevelés-oktatás folyamatában is gondolkodásra, cselekvésre készítet.

Valójában a kortárs művészetre fókuszáló vizuális nevelés legfőképpen a tanári szemléletet, feladattervezési, feladatvezetési gondolkodást és a módszertani megújulást támogatja, aminek perze a végső nyertesei a diákok.

Néha érdemes a legalapvetőbb kérdések mentén újragondolni a saját tantárgyunk tartalmi és módszertani összetevőit. Például mire alkalmas a mi tantárgyunk, mire lenne szükségük a tanulóknak, mire készítsük fel őket, vajon mitől éreznék magukat jobban az órán, az iskolában? (ebben segíthet, ha diáknak képzeljük magunkat)

Talán tényleg komolyabban kéne vennünk, hogy a holnapra készítsük fel őket, a gyorsan változó világunk még ismeretlen kihívásaira. Viszont ezt nem teljesíthetjük az egyre több információ, enciklopédikus műveltség, normatív tudásanyag átadásával, és szinte lehetetlen is. Ellenben fontos azoknak a személyes képességeknek, kompetenciáknak a fejlesztése, amelyek képessé tehetik őket a megváltozott, szokatlan helyzetekben való rugalmas helytállásra. A cél tehát a mindent át és túlélésre ösztönző és képessé tevő lelki reziliencia (megbirkózási képesség) kialakítása és növelése. Ennek fejlesztésére kínálnak kitűnő alkalmakat a kortárs vizuális művészet szemléletének, témáinak és módszereinek

felhasználásával létrehozható tanulási-tanítási szituációk, projektek.

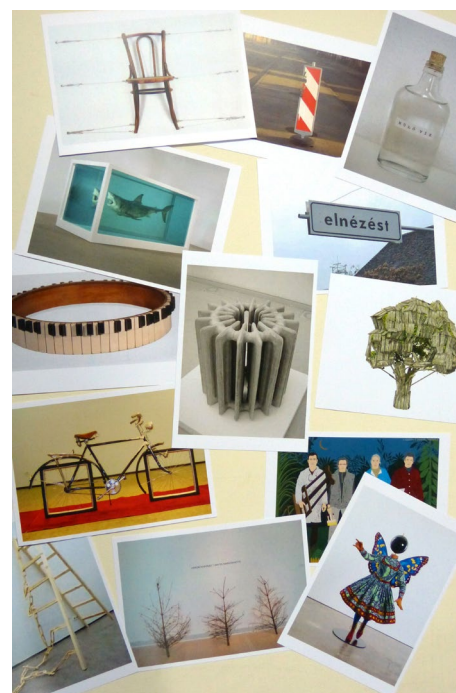
A legáltalánosabban megfogalmazható haszna és célja a kortárs vizuális művészetre fókuszáló programnak a gondolkodás és az önismeret fejlesztése és az önmagunk és a környezetünk, a világ egyre tudatosabb, akár szokatlan nézőpontból megközelített megismerése. Olyan általános képességek, kompetenciák fejleszthetők hatékonyan, mint a problémamegoldás, kísérletezés, feltárás, elemzés, kombinálás, probléma kiemelés, koncepció alkotás, tervezés, döntés, rugalmas gondolkodás, aszociációs képesség, fantázia, nyitottság, együttműködés, önismeret, önfelvallás, önkifejezés stb.

A kortárs művészet alkotói folyamataiban, alkotómódszereiben szembeötlő a transzdiszciplináris, határ átlépő és problémaközpontú attitűd. Mivel a jelen problémáival foglalkozik, melyek többnyire összetettek, és több műveltségterület keretén belül vizsgálhatók, így a tanítás során mintát adhatnak mind a probléma felvetésre, mind a feldolgozási folyamatokra, továbbá arra, hogy ne csak az egymáshoz hasonló területeket kössük össze a projektek tervezésekor, hanem a távoliakat is. Izgalmas és termékenyítő kapcsolódások jöhetnek létre a művészetek és a különböző tudományterületek társításából.

A kortárs művekkel való találkozás nagymértékben fejleszti a látványértő megfigyelését, befogadását és értelmezését, valamint az objektív és szubjektív elemek szétválasztását, melynek jelentősége messze túlmutat a „szűk” tantárgyiságon – a vizuális nevelésen - s haszna sokkal nagyobb és tágabb körben jelentkezik. Az élet szinte minden területén nagy jelentősége lehet annak, ha az ember bármilyen látvány, helyzet kapcsán tisztában van azzal, szét tudja választani, hogy mik a tényszerű elemek, és mi az, amit érez, belelát, gondol, következtet, rávetít.

A kortárs alkotásokkal való kapcsolat különösen alkalmas lehetőség arra, hogy a diákok ébren tarthassák azt a bennük még ösztönösen élő természetes viszonyulásukat, hogy nem jönnek zavarba a szokatlan, lehetetlen helyzetek és látvány kapcsán. Így nem bizonytalanodnak el később sem az első benyomások alapján érthetetlennek tűnő szituációk, kérdések esetén. Többek közt ennek a képességnek az erősítése is fontos, ha az ismeretlen problémákkal való találkozásokra szeretnénk felkészíteni a tanulókat.

Azt is könnyű belátnunk, hogy a jövőben való helytállást kifejezetten támogatja, ha a tanulók nemcsak ismerik és élik a jelent, hanem vizsgálódási stratégiákat is megtapasztalnak. Így célszerű, ha a vizuális nevelés során szemléletként és munkamódszerként is alkalmazzuk a kortárs művészetnek azt az egyik legfontosabb sajátosságát, hogy keresi és firtatja saját korunk, környezetünk aktuális – globális és lokális – problémáit. Rákérdez és vizsgálja például az identitás kérdését, az egyén és a közösség viszonyát, a művészet aktuális kérdéseit, mibenlétét, az érték dilemmáját.

1. kép: Néhány kortárs mű fotója

Mikor, kinek és hogyan?

Bármikor, bárkinek – lényeg a hogyan.

A legrövidebb válasz, hogy bármikor, bárkinek, óvodástól felnőttéig, ha jól választjuk meg a műveket és a hogyan. Azt tapasztaltam gyerekeknél és felnőtteknél egyaránt, hogy egyszerűen és nagyon természetesen kell eljűk vinni a művek látványát, és célszerű valamilyen szituációba helyezni az alkotásokat, az alkotásokkal való találkozást. Először azt sem szükséges mondani, hogy kortárs műalkotásokról van szó, s a legkevésbé sem a hagyományos műelemzésben megszokott módon kell közelíteni hozzájuk.

Majd az első „elemző” jellegű találkozásoknál is az a célszerű, ha csak azt kérjük, hogy arra figyeljenek, ami bennük zajlik, amit éreznek, amit gondolnak, s ami az eszükbe jut a látvány kapcsán, és persze hogy vegyék számba pontosan, tényszerűen amit látnak.

Természetesen az nyilvánvaló, hogy nem azonos szituációkat, feladatokat kell kitalálnunk, terveznünk a kisgyerekeknek, kamaszoknak és felnőtteknek, de a megközelítés és beépítés elvei hasonlóak. A feladatok, szituációk sok esetben kis módosításokkal eltérő korosztályok számára is működhetnek.

Kollégák tapasztalatai is megerősítik, hogy azok a tanulók, akik megfelelő szituációkban találkoznak kortárs művekkel, alapvetően érdeklődők, mivel közel áll hozzájuk azok kifejezés- és látásmódja, hiszen mindez a napi vizuális élményeikkel is szinkronban van. Ez a lényegében elfogulatlan, közvetlen viszony lehet számukra a művészettel való ismerkedés első lépcsője is, ami nem követel tőlük túlzott erőfeszítést, előtanulmányt, és így azonnali pozitív élményt, motivációt jelenthet számukra.

A tanévek során szituatív, játékos vagy kerettörténetbe helyezett

2. kép: „Művek kölcsönbe” („hazavitt” mű: Damien Hirst: A halál fizikai képtelensége egy élő tudatában, 1991.)

3. kép: „Művek kölcsönbe” („hazavitt” mű: Lakner Antal: HER - Az Izlandi Hadsereg „Plankton” osztályú tengeri egység, 2002.)

feladatokon keresztül egyre több nézőpontból közelítenek, és egyre összetettebb problémák során dolgoznak a kortárs művekkel. Ezáltal egyre mélyebb önmegismerésre, önfelvallásra, elemző, probléma feltáró gondolkodásra tehetnek szert. Az első feladatoktól, melyekben még csak a személyes preferenciák tudatosulnak (pl: „Csőtörés van egy galériában, meg kell menteni az alkotásokat. Ki melyik alkotást vinné haza?”) eljutnak odáig, hogy számukra fontos

problémákat fogalmazzanak meg kortárs vizuális jelenségek segítségével, s alkotó jellegű felhasználásával (pl: „Tanulókat foglalkoztató környezeti, társadalmi jelenségekre fókuszáló kortárs vizuális művek koncepciójának, tervének létrehozása.”). A kortárs művek használatával önmaguk és saját korunk, világunk alaposabb, árnyaltabb, védett közegben zajló megismerését támogatjuk.

A továbbiakban példákkal szemléltetem miként változnak, mélyülnek a kortárs műveket felhasználó feladatok, projektek az 5. évfolyamtól a 8. évfolyamig.

5. évfolyam

„Ami tetszik, amit hazavinnénk”

A programban a kortárs vizuális művészetet, mint eszközt, katalizátort használom, így a kortárs művek klasszikus értelemben vett elemzése sem alapvető cél. Különösen érvényes ez az első években, amikor az alkotásokkal a lehető legtermészetesebb módon, játékos, alkotó feladatok kapcsán találkozhatnak a gyerekek.

A kezdő projekt elején például egy kortárs képzőművész, Esterházy Marcell fotósorozatából kiválasztott 7 kortárs alkotó műtermet figyeltük meg, az ott található eszközöket, anyagokat, amik nem is nagyon térnek el az ismerős környezettől. Aztán ki kellett találniuk, hogy a 7 művészől bemutatott egy-egy mű melyik műteremben készülhetett? Ebben az esetben is nagyon fontos, hogy olyan alkotásokat válasszunk, amelyek felkeltethetik a gyerekek érdeklődését, és lehetőséget is adnak beszélgetésre, ismeretek gazdagítására, változatos technikák azonosítására. (például Szabó Dezső: Expedíció VIII/III, 2001, fotó, Csáki László: Amorf Lovagok – Napséta animáció, Szabó Ádám: Tyúk vagy tojás? márvány, videó, iski Kocsis Tibor: Szabadság, 2006, olaj).

A tanév során több figyelmet fordítunk a képek, látványok verbális megfogalmazására, ugyanis általános tapasztalatom, hogy ez még később is nehézséget okoz a tanulóknak.

A kortárs művekkel való ismerkedés sem öncélú műelemzés, ha valamilyen (képzeltbeli) akcióban kerülünk velük kapcsolatba, például hirtelen segítenünk kell egy galériának, mert csőtörés lett, és minden gyereknek haza kellene menekíteni egy alkotást, amíg a javítás zajlik. Hogy választani tudjanak,

4. kép: „Művek kölcsönbe” („hazavitt” mű: Hassan Róza: Feszített szék, 1995.)

megnézünk kicsit több művet, mint ahány tanuló van az osztályban. Néhány kép kapcsán gyakorolják a pontos tényyszerű megfogalmazást, és a személyes érzések, gondolatok, asszociációk kifejezését. Először csak annyi információt adok a művekről, ha szükséges, hogy az objektív képolvasást, értelmezést segítsen, de semmilyen tanári véleményem, ítéletalkotást nem közvetítek, hogy ne befolyásoljam a tanulókat. Viszont bátorítom az egymásnak akár ellentmondó érzések, gondolatok elhangzását is, főként azért, hogy a gyerekeknek is valós tapasztalata legyen arról, mennyire eltérő érzéseket, emlékeket, gondolatokat indukál bennük ugyanaz a látvány.

Művek kölcsönbe

Ekkor a tanulók művekkel kapcsolatos megfigyelésének, és személyes választásuknak legfőbb szempontja csak az, hogy mi tetszik, mi és miért kelti fel az érdeklődésüket, a kíváncsiságukat, és ezt meg is tudják fogalmazni. Nem az alkotásokat kellett elemezniük, hanem önmagukra figyelni, a saját érzéseikre, gondolataikra, asszociációikra. Majd ezeket az önmagukban felismert, megfogalmazott és

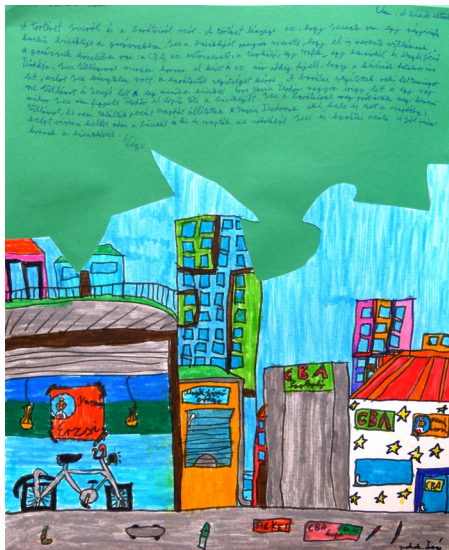

5. kép: „Művek kölcsönbe” („hazavitt” mű: Koroncz Endre: FREE WILL SZABAD AKARAT 2012. - Szenvedélyes szerelem (LOVE), 2012, sávós oldalakadály jelző)

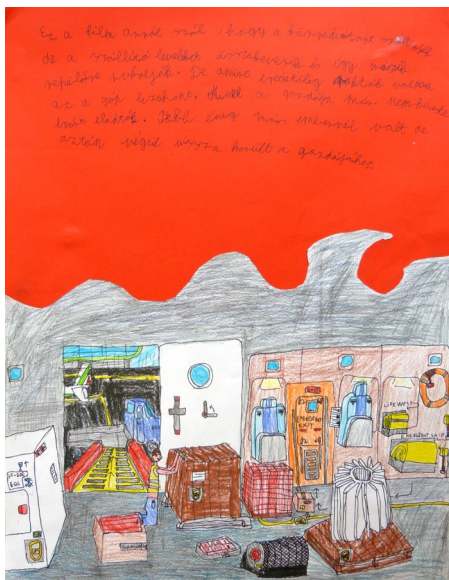
felvállalt tartalmakat használták fel az adott feladatok elkészítése során. Például a kiválasztott művet elhelyezték a felidézett otthoni térben. Mivel semmilyen elvárás, ötlet nem hangzik el tőlem, így nagyon eltérő helyekre, funkcióba kerülnek a művek. A választásaik gyorsak és egyértelműek, szinte mindenkinek vannak kedvenceik, amikkel azonnal is tudnak mit kezdeni. Csak annak az egy-két tanulónak volt gondolja, akinek már más elvitte a kiválasztottját. A következő két órán elkészítik a színes alkotásaikat, közben otthon megfigyelhetik a felidézett teret, s akár pontosíthatják is rajzaikat. (1-5. kép)

Tárgyak a kelléktárból

Egy másik feladatban ki kell találniuk, hogy milyen lehetett eredetileg egy tönkrement film. A kerettörténet szerint egy filmarchívumban valamilyen elektromágneses jelenség következtében eltűntek a filmekről a képek és csak a zajok, zörejek maradtak meg, még a beszéd is szétfoszlott. Szerencsére viszont a filmben fontos szerepet játszó érdekes tárgyak (kortárs művek) megmaradtak a kelléktárban. Így a zajok, zörejek és a különös tárgy alapján kellett megfogalmazniuk

6. kép: „Tárgyak a kelléktárból” (történetbe helyezett mű: Baglyas Erika: Tehetetlenségi nyomatak, 2010.)

7. kép: „Tárgyak a kelléktárból” (történetbe helyezett mű: Szabó Ádám: Körradiátor, 2003.)

miről szólhatott a film, és megrajzolniuk egy olyan jelenetet, amiben a zajok forrásai és a tárgy is együtt látható. Hétköznapi és furcsa zajokat, zörejeket játszottam le, majd választhattak egyet a kortárs művészek által létrehozott tárgyat bemutató fotók közül. (6-7. kép)

6. évfolyam „Figyelünk és nyomozunk!”

A feladatok megírása és megvalósítása során fontosnak tartottam, hogy a kortárs alkotásokat újabb szempontok szerint vizsgálják, más megközelítésben alkalmazzák. Az

aktív alkotói feladatba ágyazott műalkotás megfigyelést, értelmezést, inspiratív belső képalkotást folytattuk, de alkalmaztunk kortárművészeti alkotómódszereket is, különösen a filmek készítésénél és a fiktív növények tervezésénél a titkos laboratóriumban. A különböző feladatok más és más aspektust kínáltak a művek vizsgálatához, ugyanakkor megerősítettek néhány korábbi gyakorlatot. Például az objektív és szubjektív tények tudatos szétválasztását követelte meg az egyik „nyomozós” munka. Erre épített a befolyásolás jelenségét is érintő feladatunk a „Sosem volt lények, kamufilmek” is, melyben egy kortárs művész áldokumentumfilmjét is megnéztük (Szabó Ádám: Vörös sün, 2005, mészki, videó, installáció).

Egyre összetettebb keretek és szempontok figyelembevételével kellett történeteket, időbeli folyamatokat kitalálniuk, ábrázolniuk álló és mozgóképek segítségével egyaránt. Lényeges szerepet kapott a látható jelenségek, és a mögöttük húzódó okok feltárása, bemutatása.

Fontos volt a feladatok tervezésénél, kitalálásánál az is, hogy kapcsolódjon a gyerekek érdeklődési köréhez, életkori sajátosságaikhoz. Ugyanakkor elengedhetetlen, hogy figyeljük a tanulókat, s ha szükséges tudjunk menetközben is módosítani a feladatokon, módszereken, munkaformákon.

A tanulók nagyon várták már a „filmes” feladatokat, mivel a korábbi évfolyamok diákjaitól hallottak ezekről. Évről évre egyre jobban izgatja, foglalkoztatja őket ez a lehetőség, hiszen használhatják a telefonjukat. Imádják rögzíteni magukat, egymást, s ezekben a feladatokban fontos célt, szerepet kaphat ez, a korosztályuk számára fontos tárgy és játék. Ennek megfelelően az alapvető filmnyelvi eszközök sajátosságait is gyakorlati feladatok kapcsán azonosíthatják, és tudatosan emelhetik be saját alkotótevékenységükbe.

Lúdas Matyi találkozása egy kortárs művésszel

A nyomozós, filmes feladatot egy olyan alkotás vezette be, melyben egy kortárs tárgyat kellett elképzelniük olyan aktív helyzetben, hogy segítségére lehessen Lúdas Matyinak. Fazekas Mihály történetét gondoltuk újra. Az eredeti mese, váratlan módon folytatódik, miszerint a hazafele baktató Matyi találkozik egy kortárs művésszel, aki beszélgetésbe elegyedve vele megtudja Matyi tehetetlen keserűségének okát, s felajánlja neki segítségét, és meghívja Matyit a műtermébe, ahol sok érdekes eszköz, tárgy található. Nagyon hasznosak azok az apró visszacsatolások, amelyekkel megerősíthetők a korábbi tanórák témái. Itt például arra lehet visszaemlékezni, hogy az előző évben már megnéztünk fotón néhány kortárs műtermet, s most akár azok egyikébe csöppenhet Matyi. A (mű)tárgyak új vagy célirányos funkcióval való összekapcsolása pedig a következő évi tárgytervezési feladatot készíti elő.

Az eredeti verses szöveg első egységét olvastam fel, s bizony voltak szavak, kifejezések, melyeket értelmeznünk is kellett. Az érzelmi azonosulás Matyival könnyen ment,

8. kép: „Lúdas Matyi találkozása egy kortárs művésszel” (a „segítségül” kapott kortárs mű: Barabás Márton: Zongoragyűrű I., II., III. 2010.)

9. kép: „Lúdas Matyi találkozása egy kortárs művésszel” (a „segítségül” kapott kortárs mű: Sugár János: ELNÉZÉST, tábla, Gellért tér, 2005.)

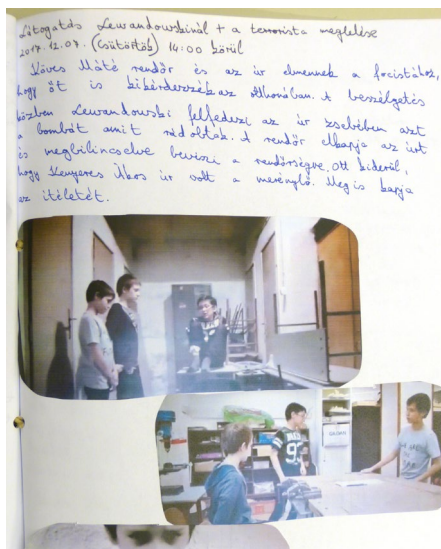
10. kép: „Lúdas Matyi találkozása egy kortárs művésszel” (a „segítségül” kapott kortárs mű: Koronczai Endre: Free Will szabad akarat 2012. - Szenvedélyes szerelem (LOVE), 2012, sávós oldalakadály jelző)

az egyes szereplők „jellemtáráját” gyorsan felvázolták, s néhány bátrabb tanuló egy-egy változatot be is mutatott Matyi és a művész találkozására. Ebben a projektben az volt a feladvány, hogy egy kortárs tárgyat (műtárgyat) olyan szituációban, funkcióban képzeljenek el, ami alkalmas arra, hogy Lúdas Matyi megleckéztesse Döbrögit. A képalakító feladat pedig az volt, hogy a választott műtárgy akcióban legyen látható a képen, valamint minél pontosabban, és érzékletesebben láthassuk Döbrögi helyzetét. Feladatuk volt az is, hogy szövegesen megfogalmazzák miképpen valósult meg ez a jelenet, s ezt írják le úgy, mintha folytatnák a mesét, s derüljön ki az is, hogy éppen melyik művész volt Matyi segítségére. (8-10. kép)

Nyomozás

Az első filmes feladatuk egy nagyobb lélegzetű projekt keretében készült. Tanulói csoportokból alakított nyomozóirodák által feltárt bűnügy nyomozásának filmes rögzítése volt a legfőbb cél.

A projekt bevezetéseként kortárs művek fotóinak, mint bűnügyi

11. kép: „Nyomozás” (nyomozati képes jegyzőkönyv)

helyszínnek az értelmezését kellett elvégezniük. A kerettörténet szerint egy neves nyomozóiroda hirdert felvételt, s azokat a jelentkezőket veszik fel, akik a legtökéletesebb – a valóságos képi információkból kiinduló, azokat szem előtt tartó – ötletes, ám mégis hihető teóriákat fogalmaznak meg. Nyolc fotót három példányban nyomtattam ki, így egy képhez három teória születhetett. Majd a saját nyomozóirodájukat létrehozva

12-13. kép: „Nyomozás” (képkocka tanulói filmből)

számtalan sokrétű, izgalmas és változatos feladatot oldottak meg. Készítettek jelvényt, kitalálták a bűntényt, létrehozták a helyszínt, helyszíneltek, mértek, nyomozati jegyzőkönyvet írtak, fantomképet készítettek egymásról, de úgy, hogy nem láthatták a rajzot, amin éppen dolgoztak, ennek felhasználásával plakátot festettek az elkövető megtalálása érdekében, közben filmet forgattak, végül bemutatták egymásnak, és értékelték is az

14. kép: „Nyomozás” (plakát)

elkészült filmeket. Ebben a projektben a kifejezési eszközök használatának fejlesztése mellett nagyon fontos a gondolkodás, valamint a társas kompetenciák fejlesztése. Ekkor is azt tapasztaltam, hogy az izgalmas, korosztályuk számára érdekes szerepekbe, szituációkba helyezett problémákat hatalmas lelkesedéssel és elmélyültséggel dolgozzák fel, amihez felettébb inspiráló támogatóink voltak a kortárs művek. (11-14. kép)

Film a láthatatlan lényről

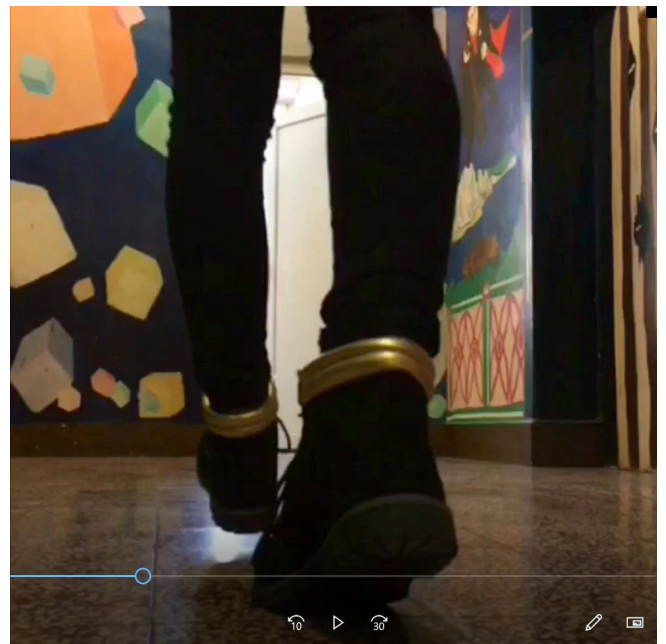
A nyomozós feladat tapasztalataira épített a következő „titkos laboratóriumban” játszódó projekt, ahol először 12 évesek számára terveztek különleges funkciójú növényeket. Ehhez Lakner Antal valóság és fikció határterületén működő alkotásai és projektjei voltak segítségünkre (pl: Szmogreduktor 2009., és a biotechnológiai sorozatának növényei), majd Szabó Ádám: Vörös sün című áldokumentumfilmje vezette be a filmes feladatot, amelyben egy olyan lényt kellett megjeleníteni, amit nem láthatunk a képernyőn. A lényt csak jelenlétének hatásai, következményei és nyomai mutathatják be, használva filmes trükköket, változatos képki-vágásokat, gépállásokat, fényeket és hangokat. (15-17. kép)

15. kép: „Film a láthatatlan lényről” (képkocka tanulói filmből)

16. kép: „Film a láthatatlan lényről” (képkocka tanulói filmből)

17. kép: „Film a láthatatlan lényről” (képkocka tanulói filmből)

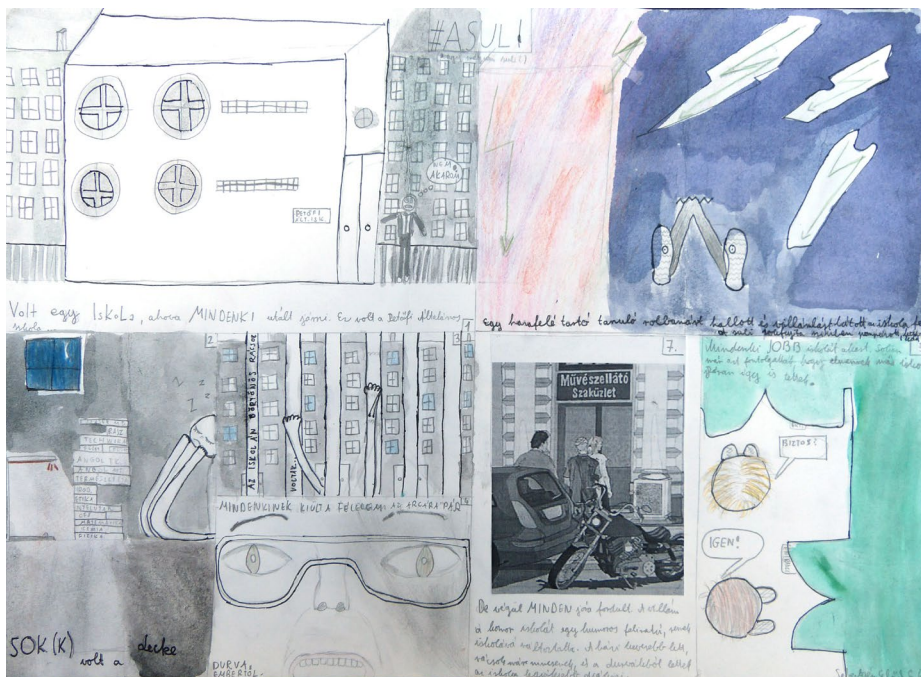
18. kép: „Időugrás” (a képregénybe csöppent kortárs szereplők: Baglyas Erika, Mátrai Erik: Helyreigazítás, 2012. (Közérzet installáció), Hecker Péter: A festőzombik előjöttek a műteremből, 2011.)

Időugrás

Majd az Időugrás című képregényükben összegezték és tudatosították az eddigi tapasztalataikat a képi történetmesélésről, a képi kompozíciók, nézőpont, képkivágás izgalmas használatáról, miközben kortárs művek szereplőit vonták be a cselekménybe (pl.: Chilf Mária: Vakáción önmagamtól, 2016. Csáky Marianne: Időugrás – Madonna 2008. Vojnich Erzsébet: Helyszín-elők – Fotósok 2017. Radák Eszter: Türelmetlen művészek várják, hogy kinyisson a Művészellátó 2011. stb.) saját fotóik és rajzaik mellett. (18-19. kép)

Rendkívüli színhely terve

A tanév legizgalmasabb, összegző csoportos feladata egy meglepő, rendkívüli színhely tervének és makettjének elkészítése volt. Tíz – installációkat és különleges tereket is készítő – művész munkáit néztük meg, akik a kerettörténetünk szerint segítőköt keresnek, hogy egy rendhagyó eseményhez megfelelő helyszínt tervezzenek. A kerettörténetet itt is fontosnak tartottam, annak ellenére, hogy persze a gyerekek tudják, hogy nem a neves képzőművész kérte fel őket a terv,

19. kép: „Időugrás” (a képregénybe csöppent kortárs szereplők: Radák Eszter: Türelmetlen művészek várják, hogy kinyisson a Művészellátó 2011.)

20. kép: Néhány kortárs installáció fotója

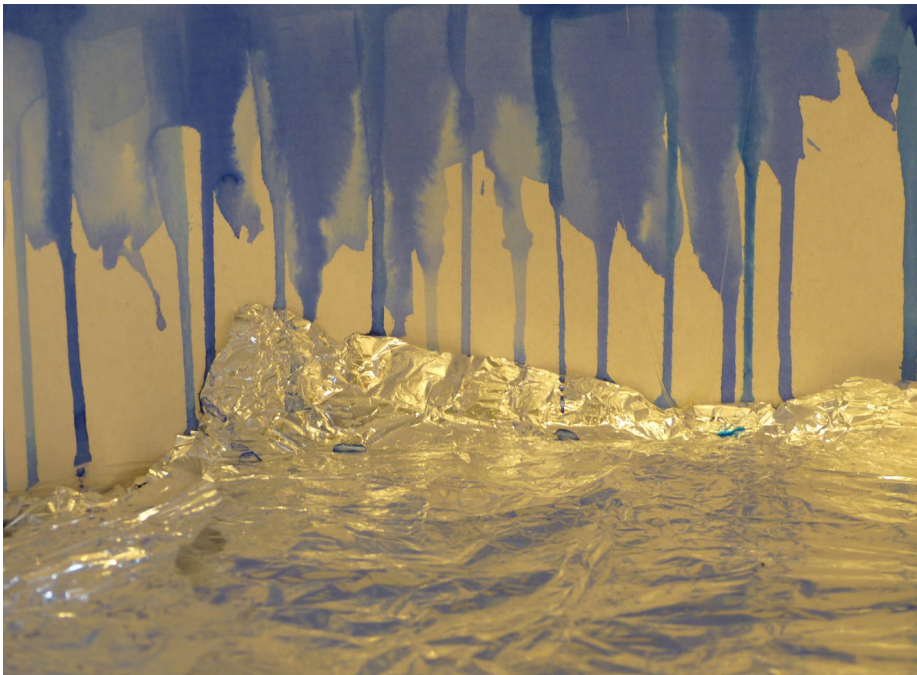
21. kép: „Rendkívüli színhely terve” (a művész, aki segítőt keresett: Anish Kapoor)

makett elkészítésére, de így mégis könnyebb a probléma terébe kerülniük, azonosulni a feladattal.

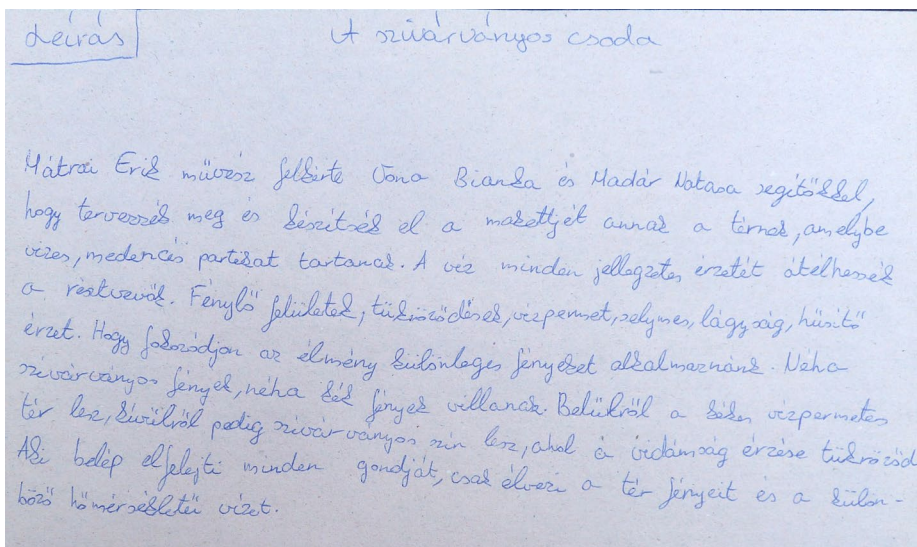
Különösen a problémamegoldó gondolkodást, a lényeges vonások felismerését, a stílusjegyek azonosítását fejlesztette, és a kortárs művészeti témák, művek megismerését bővítette a projekt. Az is lényeges volt, hogy ne csak képes, rajzos tervek szülessenek, hanem

makettek is. Nagyon ritkán van lehetőségük a gyerekeknek barkácsolásra, változatos anyagok használatára, konstruálásra. Általában nem is egyszerű megoldani az iskolákban az ilyen jellegű munkát. Előre be kell gyűjteni sokféle anyagot, talált kacatot, szerszámokat, eszközöket, s ezeket tárolni is kell, aztán a félkész, kész alkotásokat is biztonságba kell helyezni, de mindenképp megéri a többletmunka.

22. kép: „Rendkívüli színhely terve” (a művész, aki segítőt keresett: Mátrai Erik)

23. kép: „Rendkívüli színhely terve” (Mátrai Erik segítőjének szándéka)

24. kép: „Rendkívüli színhely terve” (a művész, aki segítőt keresett: Yayoi Kusama)

Miután a tanulók megismerték a művészek alkotói karakterét, jellemző kifejezőeszközeit a bemutatott művészenként akár 7-9 alkotás alapján, kiválasztották a számukra szimpatikusakat, majd választásaik szerint szerveződtek csoportokba. Szinte azonnal valami terv, vágy, kép megjelent a fejükben, ami kapcsán aztán egyszerre alakult a funkció és a formai megoldás ötlete. Annyira lelkesültek és türelmetlenek voltak, hogy nem akartam az időt húzni, s rájuk kényszeríteni a precíz tervek készítését, így csak vázlatokat, ötleteket skicceltek fel. Persze volt, hogy még ennél a feladatnál is emlékeztetni kellett néhány tanulót, hogy mi is a cél, mik a keretek, hogy például olyan nagyságú teret tervezzenek, amiben sok ember elférhet, vagy nem az egyik művész valamely korábbi munkáját kell kicsit átalakítani, hanem a művész „új” térbeli alkotását egy sajátos célra. Sajnos nem hagyható ki ez az ismétlődő, pontosító lépés, még akkor sem, ha a gyerekek nem igénylik, nem kedvelik, s azt gondolják, mondják, hogy értik a feladatot. Sokszor kell szabatosan megfogalmaznunk a feladat lényegét, a meghatározó feltételeket, adott kereteket, mert meg kell szokniuk, tanulniuk a problémamegoldás fontos lépéseit, s az önellenőrzést is. Voltak csoportok, akiknek a munka során változtatniuk kellett az eredeti koncepciójukon, mert a kiválasztott anyagokkal mégsem tudták megfelelően megvalósítani ötletüket. Néha az eredeti elgondolás igazán impozánsnak ígérkezett, de sajnos a rajztermi körülmények, és a szűkös idő, esetleg a gyakorlatlanságuk kompromisszumokra kényszerítette őket.

A konstrukciók elkészültekor írásban is megfogalmazták tervezői szándékukat s, hogy melyik művész kérte fel őket, s milyen hatást szeretnének kiváltani majd a valós térbe belépőkből. Sok izgalmas anyaghasználatú, átgondolt, ötletes alkotás született, ami jelzi, hogy hatékony volt az aktív, alkotói befogadás, megismerés. (20-26. kép)

Kenyér-tér

Damien Hirst művész felkérte Vaghy Szója segítőjét, hogy tervezze meg és készítse el a műkijét annak a terek melyben az emberek relaxációs programokon vesznek részt. Ebben a térben az emberek különféle felületeken járhatnak, medíthatnak. Minden korosztály számára érdekes tud lenni; a kisebbeknek külön, kisebb játszótér van kialakítva.

A tér külsőjéről kapta nevét mivel egy kenyérben helyezkedik el. Ha jobban megfigyeljük feltűnhet, hogy olyan mintha egy szőnyeg bejegyzésbe utalnánk és csak a belső jellemét erősíti.

Damien Hirst jellegzetes vonási, érzéketlen, mivel ő korábban készített egy szokatlan helyen lévő ételment, mivel az egy győgszerházban helyezkedett el; így az en tereim is szokatlan helyen; egy kenyérben kapott helyen Damien Hirst élet-bűvésztől műveire is van utalás azaz, hogy egy szőnyeg bejegyzésben van a relaxációs program.

25. kép: „Rendkívüli színhely terve” (a művész, aki segítő keresett: Damien Hirst)

26. kép: „Rendkívüli színhely terve” (Damien Hirst segítőjének szándéka)

7. évfolyam „Életterünk, problémáink”

Ezúttal a kortárs alkotásokat már nem csupán egy szituációban megjelenő dologként kezeltük, hanem egyre közelebb jutottunk az önálló elemző jellegű gondolatok megfogalmazásához. Azt továbbra is fontosnak tartom, hogy az elemzés ne egy önmagáért való tevékenység legyen, hanem okkal, céllal történjen, s valami érdekes helyzet, szituáció irányítsa a nézőpontot, segítse a gondolkodást.

Galaktikus Talált Tárgyak Hivatala

A bevezető projektek során a tárgyak funkcióival, formai és használati jellemzőivel, valamint az emberek tárgyválasztásainak, tulajdonlásainak sajátosságaival foglalkoztunk. Az első téma alkalmával így fogalmazták meg kortárs tárgyakkal kapcsolatban használhatóságot, célszerűséget, sajátos funkciót, személyes észrevételeket és ajánlásokat. Hatásosan segítette a felszabadult elmélkedést, hogy nem, mint kortárs alkotást elemezték a műveket, hanem mint egy új, számukra ismeretlen dologt vizsgálták a tanulók a „Galaktikus Talált Tárgyak Hivatalában”. Ezzel az új aspektussal gazdagodva közelítettünk a környezetünkben lévő hétköznapi tárgyakkhoz, játékos leírások mentén átalakítva lerajzolva, s grafikus lapon kínálva azokat. Eközben megtanultak adott

27. kép: „Galaktikus Talált Tárgyak Hivatala”

28. kép: „Galaktikus Talált Tárgyak Hivatala”

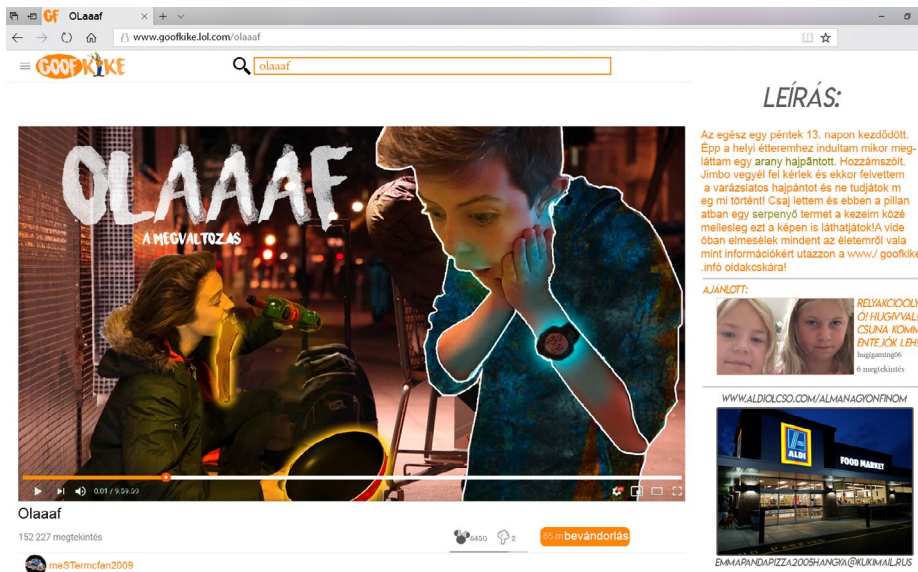
formába látványos feliratot készíteni, és figyelemfelkeltő színfoltot alkalmazni. (27-28. kép)

Tárgytulajdonosok sorsa

Aztán a tanulók által leginkább kedvelt médiafelületeken olyan képzeletbeli szereplők kitalált karakterét, fiktív sorsát mutatták be, akik adott hétköznapi és kortárs tárgyakat birtokolnak. A tanulók kiscsoportokban dolgoztak, választottak néhány hétköznapi tárgyat és egy kortárs (mű)tárgyat. A néhány választott tárgy, melyeket a fiktív személy fontos tulajdonként értelmeztek indította el a gondolkodásukat, és ezek segítségével építették fel a karakterét, élettörténetét, úgy, hogy a tárgyak szerves kapcsolatára is fény derüljön. Izgalmas volt látni, hogy milyen eltérő karakterű, hangulatú fotók, filmek, szövegek, blogok, születtek nagyon sokféle felületre. Felszínre kerültek a tanulók személyes problémái, az őket foglalkoztató gondok, témák. (29-30. kép)

Kortárs művek szereplői tűntek fel a rajzomban

Az első valódi tanulmányrajzos feladatot is igyekeztem értelmes, céllal bíró tevékenységgé tenni. Egy látványtervező szöveges leírása alapján kellett a beállítást elrendezniük, s ez már sejtette, hogy miként bonyolódik majd tovább a

29. kép: „Tárgytulajdonosok sorsa”

Sziaztok!

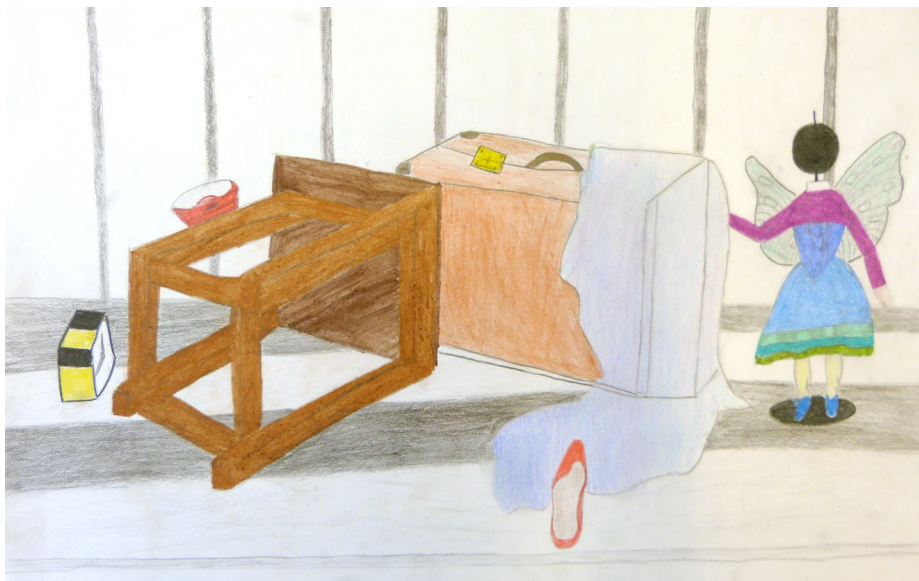
Vörös Alexa vagyok, 29 éves és ügyvéd. New Yorkban élek és sokak szerint én vagyok a legjobb a szakmában. Sokan kíváncsiak voltatok hogy mégis hogy csinálom. Ezért most elmesélem nektek a történetemet. Még általánosban kezdődött. Nagyon rossz jegyeim voltak de a szüleimet ez nem érdekelte. De a papámat, Gézát annál jobban. Még azt is felajánlotta Géza papám hogy megkapom amit csak akarok, csak javítsák a jegyeimen. De ez engem nem érdekelt. Ugyanúgy hoztam haza napról-napra a rossz jegyeket.

Hétfőn meghalt a papám aki mindig ott állt mellettem. Rövid, ősz haja volt és órákat készített. Szerdán már is éreztem a hiányát amikor az egyik osztálytársam kicsúfolt és nem volt kihez fordulnom. Ezért kitaláltam hogy órákat fogok gyűjteni és magammal hordozni, hogy mindig ott lehessen velem az én egyetlen papám. Csak hogy nem volt rá pénzem, a szüleim pedig nem adtak. Azt mondták hogy akkor adnak hogyha megtisztielem azzal a papámat hogy jó jegyeket hozok haza. Bele is egyeztem.

30. kép: „Tárgytulajdonosok sorsa”

feladat. Különösen ennél a munkánál gondoltam, hogy nagyon fontos a megfelelő szituációba helyezés, hogy úgy érezhessék a tanulók, van célja, értelme a beállítás látvány utáni rajzának. Természetesen azon túl, hogy azt is hallhatják, milyen képességeket, részlegeségeket fejleszhetnek az elvégzett tevékenységek. Azt gondolom téves úton járunk (rosszul találtuk ki a feladatot), ha a tanulók feltehetik azt a kérdést, hogy „és ezt most minek kell csinálni?” Ennek elkerüléséért kell olyan szituációba

helyezni a feladatokat, hogy a tanuló számára egyszerre izgalmas kihívás, játék és valós probléma is legyen a tevékenysége. Azt láttam, hogy ez a tovább bonyolódó feladat is elnyerte a tanulók többségének tetszését, megoldásaik jól sikerültek, s összetett problémákat oldottak meg. Kortárs alkotások szereplőit helyezték be a tanulmányként lerajzolt térbe, ami egy általuk választott médium jelenevé alakult. Itt is érvényesülhetett a szabad választási lehetőségük, ugyanakkor megoldottak

31. kép: „Kortárs művek szereplői tűntek fel a rajzomban” (a jelenetbe került kortárs mű: Yinka Shonibare: BUTTERFLY KID (GIRL) IV, 2017.)

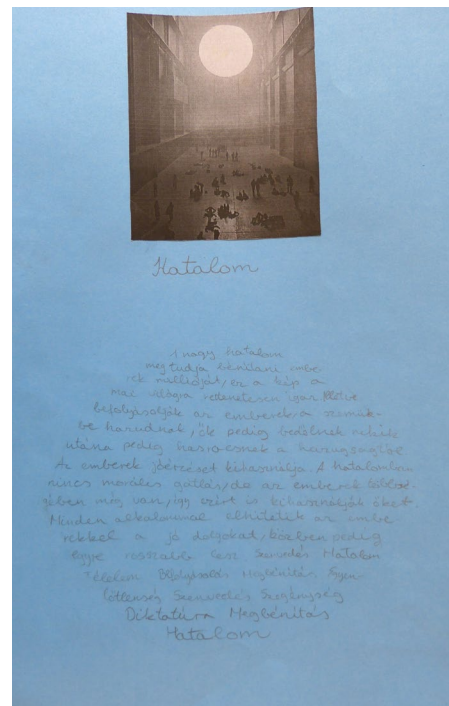
32. kép: „Kortárs művek szereplői tűntek fel a rajzomban” (a jelenetbe került kortárs mű: Földi Gábor: A labdát én viszem utánad? szitanyomat, zuhanyfüggöny, 2005.)

különböző vizuális problémát is. Például, ami sokaknak elég nehezen ment, az alakok megfelelő méretű, nézőpontú behelyezése egy adott rajzolt térbe, egy látvány értelmezése egy média fajta szemzőgéből, és annak szabatos leírása. (31-32. kép)

Formát öltő problémáink

Egy nagyobb projekt kezdő feladata megint egy kortárs alkotás értelmezése volt. A szituáció vezette az „elemzés” irányát. Egy környezeti, társadalmi problémákkal foglalkozó folyóirat szerkesztőségében

„voltak”, s úgy kellett értelmezniük egy választott kortárs alkotást, mintha az egy hamarosan megjelenő cikkhez tartozó fotó lenne. Azt gondolom, hogy az ismétlődő szöveges gyakorlatok észrevétlenül juttatják el a tanulókat a kortárs művek elemzéséhez, és egyáltalán a látvány értelmezéséhez. Sajnos ezek az írás és gondolkodás gyakorlatok, s azok megbeszélése rengeteg időt igényelnek, miközben abból nagy a hiányunk. E téma folytatása is lelkesítette a gyerekeket. Arról beszélgettünk, hogy sokakhoz sem a folyóiratok, sem

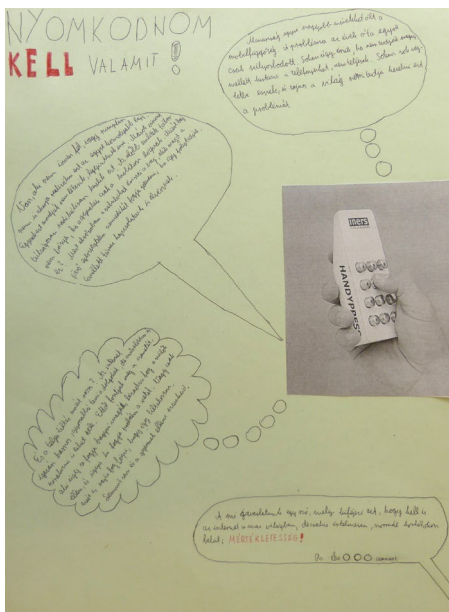

33. kép: „Formát öltő problémáink - újságcikk” (a cikkhez kapcsolt kortárs mű: Olafur Eliason: Időjárás projekt 2003-2004.)

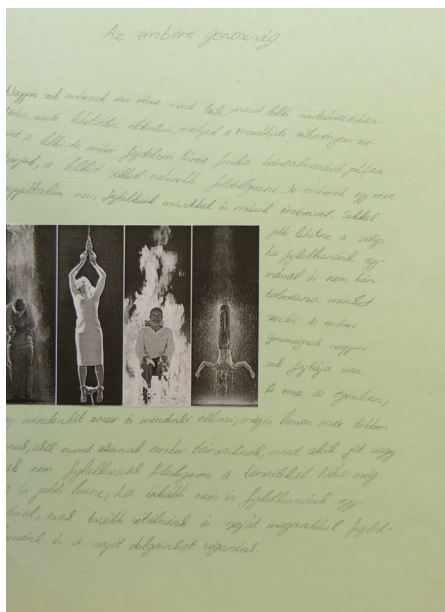

34. kép: „Formát öltő problémáink - köztéri installáció makettje

az egyszerű reklámfelületek nem juttatják el a lényeges tartalmakat, gondokat, így számtalan valós, fontos természeti, társadalmi problémával sem találkoznak. A közös gondolkodás során arra jutottunk, hogy valamilyen köztéri művet, akciót, installációt, esetleg közösségi művet, játékot, appot kellene létrehozniuk a választott témájuk üzenetének hatékony célba juttatása érdekében. Izgalmas előkészületek, beszélgetések vezették be a saját téma feldolgozását és a konstruálást. A tervezett művek rajzait, a leírásokat, amiben a választott

35. kép: „Formát öltő problémáink - újságcikk”
(a cikkhez kapcsolt kortárs mű: Lakner Antal:
Handy press I., 1999.)

37. kép: „Formát öltő problémáink - újságcikk”
(a cikkhez kapcsolt kortárs mű: Bill Viola:
Mártírok (Föld, Levegő, Tűz, Víz) 2014.)

36. kép: „Formát öltő problémáink - köztéri
installáció makettje”

38. kép: „Formát öltő problémáink - köztéri
plasztika makettje

39. kép: Kortárs problémák

40-41. kép: „Érzelem szkener - telefonos
applikáció”

témát, problémát, az akciók helyét is megfogalmazták, valamint az elkészült installációk fotóit össze- rendezték egy bemutató lapon. Az elkészült térbeli alkotásokat egy jól megválasztott környezetben fo- tózták, ami szintén lelkesítő kihívás volt számukra. Volt, aki akkor dőb- bent rá, hogy milyen jó fotózni, és mennyire szeret különös nézőpon- tot kiválasztani. Voltak, akik kisfil- met készítettek, mert egy korábbi filmjükkel nem voltak igazán elé- gedettek, és most szerettek volna jobbat csinálni. A kész alkotásokat, projektet, installációt bemutatták egymásnak, kérdéseket tettek fel a témákkal kapcsolatban. Önmaguk és egymás mélyebb megismeré- sét támogatta, hogy sok személyes gondolatot, szenvedélyes álláspon- tot megfogalmaztak, és megtudtak egymásról. (33-39. kép)

8. évfolyam „Személyes téma –Klasszikusok kortárs szemmel”

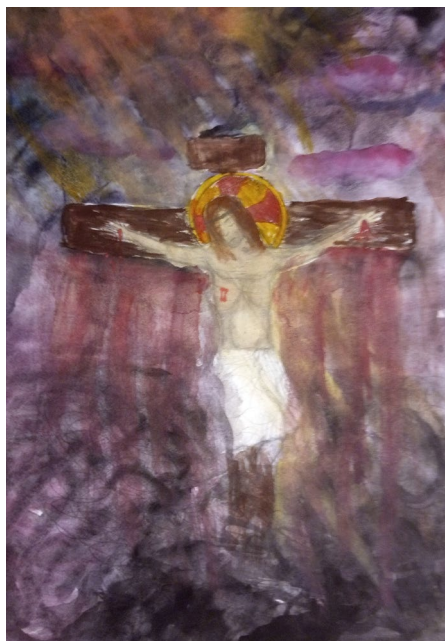
Természetesen a kortárs művészet felhasználása nélkül is hatalmasat fejlődnek a diákok 10-től 14 éves korukra, ám tapasztalataim szerint a kortárs vizuális művészet segítsé- gével több kompetencia területén intenzívebb haladás mutatkozik. Különösen a nyitottság, a kreatív problémamegoldás, valamint a sze- mélyes és szociális kompetenciák terén. Sokkal bátrabban, kockázat- vállaló kíváncsisággal képesek ko- runk aktuális, akár szokatlan témái- val is foglalkozni, s maguk is tudnak rendhagyó, nem konvencionális válaszokat adni a felvetett kérdé- sekre, jelenségekre. Merészebben kísérleteznek, s ezek során jobban tűrik a bizonytalanságot, esetleges kudarcot, ugyanakkor rugalmasab- ban alkalmazzák az eltérő terüle- tekről származó tapasztalataikat is. Érzékenyebben és árnyaltabban fo- galmazznak az empátiát és toleran- ciát érintő kérdésekben, a művé- szeti, társadalmi vagy a közvetlen környezetüket érintő témákban.

Érzelem szkener
Ennek az évnek a feladatai a sze- mélyes érzések, gondolatok és reflexiók megfogalmazásától a

tágabb társadalmi, művészeti témák, problémák átgondolásáig ívelt. Első projektünk a „Szabadság – zsarnokság” témáját járta körül. Bevezetesként a saját érzéseik azonosítására, pontos meghatározására, megfogalmazására volt szükség, melyet vizuálisan is megjelentettek. „Egy telefonos applikáció készítéséhez kérték a tanulók segítségét. Az app képes szkennelni a telefon tulajdonosának aktuális érzelmi állapotát, és ennek megfelelően alakítja a profilképét. A tanulók azzal segíthetik a fejlesztést,

hogy négy saját lényeges érzelmüket felidéznek, és profilképként ábrázolják, színekkel, foltokkal.” Olyan hihetőnek bizonyult a feladat felvezetése, hogy a tanulók közül többen is megkérdezték, hogy ezt most tényleg, és melyik cég? Sikertől jól eltalálnom a feladat aktualitását, „testre szabását”.

Nagyon jó rajzok születtek, négy telefon kijelző méretű profilképet hoztak létre, színes eszközökkel, a rajz hátoldalán a megjelenített érzelem felírásával. (40-41. kép)

42-44. kép: „Szabadság – zsarnokság”

Szabadság – zsarnokság

A téma folytatásaként személyes tapasztalatot is szereztek egy játék során az akarat érvényesítés, a konszenzus nélkülség nehézségeiről úgy, hogy a tanuló pároknak egy papírlapra, egyetlen ceruzát közösen fogva kellett lerajzolniuk egy-egy adott formát (pl. az ablak felöltek háromszöget, az ajtó felöltek pedig kört). Az itt átélt, megfigyelt helyzet erősen támogatta a témánkról folytatott komoly beszélgetéseket. A közvetlen környezetünk személyes tapasztalataitól a tágabb világunkban és a tanult, olvasott történelmi helyzetekben, filmekben vizsgáltuk a szabadság, kiszolgáltatottság, zsarnokság, kényszer, egyéni akarat, elfogadás, tolerancia, konszenzus kérdéseit, különös tekintettel a mindenkori kortárs alkotók és alkotásaik szerepére. Részletesebb figyelmet fordítottunk Ai Weiwei munkáira, akcióira társadalmi szerepvállalására. Kíváncsisággal és magától értetődő természetességgel fogadták Ai Weiwei és Banksy munkáit, majd ezen keresztül jobban értették Théodore Géricault: A Medúza tutajja (1819) című művének hajdani kortárs szerepét is. Tárgyalt témánk vizuális kifejezhetőségének lehetőségeit kerestük, vizsgáltuk klasszikus és modern és kortárs alkotásokon.

Aktív, alkotói vizuális választ oly módon kellett adniuk a témánkra, hogy egy szabadon választott idilli, szabadságot kifejező klasszikus alkotást alakítottak át úgy, hogy az a kiszolgáltatottság, bizonytalanság, félelem érzését közvetítse. (42-44. kép)

A meghekkelt művek

Egy másik „A meghekkelt művek” című projekt során szintén egyidejűleg foglalkoztunk klasszikus és kortárs művekkel. Többek közt azzal a szándékkal, hogy kiderüljön milyen fontos szerepe van a keletkezés idejének, jellemzőinek adott tartalmak, gondolatok vizuális kifejezése során.

Egy meghökkentő, szokatlan alkotásokat létrehozó, s elég megosztó

kortárs vizuális művész Damien Hirst munkáit vettük először szemügyre. Azt már korábban megállapítottam, hogy Hirst művei erősen kíváncsvá tették a gyerekeket. Munkáinak tanulmányozása során aktív beszélgetés folyt az alkotásairól, akcióiról, s a témái, alkotói megközelítései kapcsán felvetett kérdésekről. Mivel fontosnak tartottam, hogy a választott művész munkásságát a lehető legátfogóbban, tágabban vizsgáljuk, és kitérjünk a kortárs művészet szerepére, megközelítési módjaira, így ezek a beszélgetések is több időt igényeltek. Kulcsfontosságú, hogy a tanulók érzései, gondolatai, asszociációi és személyes olvasatuk legyen a vizsgáldás kiindulópontja.

Hirst műveinek és a kortárs művészet sajátosságainak átbeszélése után, kb. 30 klasszikus alkotást néztünk meg. Mindenki választott egy képet, ami felkeltette az érdeklődését, majd utánanézett a mű hátterének. A tanulók alkotói munkája ebben a projektben inkább gondolati, képzeleti és problémamegoldó munkát igényelt. Ez a projekt különösen hatékony tapasztalatot nyújtott a szokatlan, ismeretlen kihívásokra való felkészülés, problémamegoldás terén.

A diákok feladata az volt, hogy a választott klasszikus alkotást vizsgálják, elemezzék, és keressék meg, hogy számukra milyen üzenetet hordoz. Majd ezt az üzenetet, tartalmat helyezték mai kontextusba. Aztán ezt az aktualizált témát fejezték ki olyan kortárs vizuális üzenetként, alkotásként, amelyet akár Hirst is csinálhatna.

A kiválasztott klasszikus alkotás témájának aktualizált feldolgozása során arra biztattam mindenkit, hogy legalább 3-4 ötletet vázoljon annak érdekében, hogy egyre jobban körüljárja, s mélyebben megértse a választott témáját. Majd az elkészített vázlatok felhasználásával tervezze meg az új művét.

A kitalált új mű koncepciójának megvalósítását is át kellett

gondolniuk, hiszen, ha következtések Hirst munkásságához, akkor biztosan nem egy festett képet, grafikát kell létrehozniuk. Ezen túl azt is figyelembe kellett venniük (s ez korábban már szóba került egy feladatnál), hogy az új mű a lehető legerősebb, legkomplexebb hatást gyakorolja a befogadóra, mégpedig úgy, hogy a téma legmegfelelőbb közvetítésére is alkalmas legyen.

Ugyan eltérő mélységű, minőségű alkotások születtek, viszont a vázlatok, a gondolkodás szintjén mindenki elfogadhatóan megoldotta.

Két olyan tanulói munkát mutatok be, amelyek azt szemléltetik, hogy ugyanarról a klasszikus műről (Caspar David Friedrich: Vándor a ködtenger felett, 1818 körül) mennyire eltérő, ám mélységében mégis hasonló alkotást, feldolgozást hozott létre a két diák. (45-47. kép)

Lenyűgözőnek tartom, hogy szinte minden fontos általános és vizuális témához, problémához – még azokhoz is, amikre nem is gondolunk – segítségünkre tudnak lenni a kortárs művek, és alkotóik rendkívül változatos megközelítésekkel, és formai, technikai megoldásaikkal. A kortárs művészethez való közelkerülés azért is fontos, mert általa mi magunk is át-, és

újraértékelhetjük a munkánkat, a vizuális nevelés fontosságát, hogy nemcsak egy kézzelfogható tudást adunk a gyerekeknek, hanem egy olyan szemléletet, nyitottságot, mely hosszútávon és minden helyzetben hasznosítható.

Hivatkozások

Csizmadia Alexa (2007). Kor-kérdés, avagy mi a kortárs művészet? Műértő, 2007(0406), https://hvg.hu/kultura/20070404_muerto_kortars

Menny vagy pokol?

Caspar David Friedrich: Vándor a ködtenger felett című festmény inspirálta engem. Egy magányosan álló férfi szüzetett ábrázol, melynek hatására érezzük a jelenlét mellett. A háttérrel együtt mind az igazságot, magányt, összetartozást, szabadságot, valamint a rettegést szimbolizálja. Véleményem szerint a felsoroltak ábrázolják az ellentéteket, világunk legnagyobb ellentéte a jó és a rossz. Bibliail szemszögből a menny és a pokol. A mennyben jelen van a szabadság, összetartozás, míg a pokolban a magány, a rettegés.

Művemmel pont erre a témára összpontosított, ugyanis hatalmas emberi kérdés a HOVARTARTOZÁS. Van-e különböző kritériumok a halál utáni holtről, ám vizsgáljuk meg pontosabban a menny-pokol kérdését.

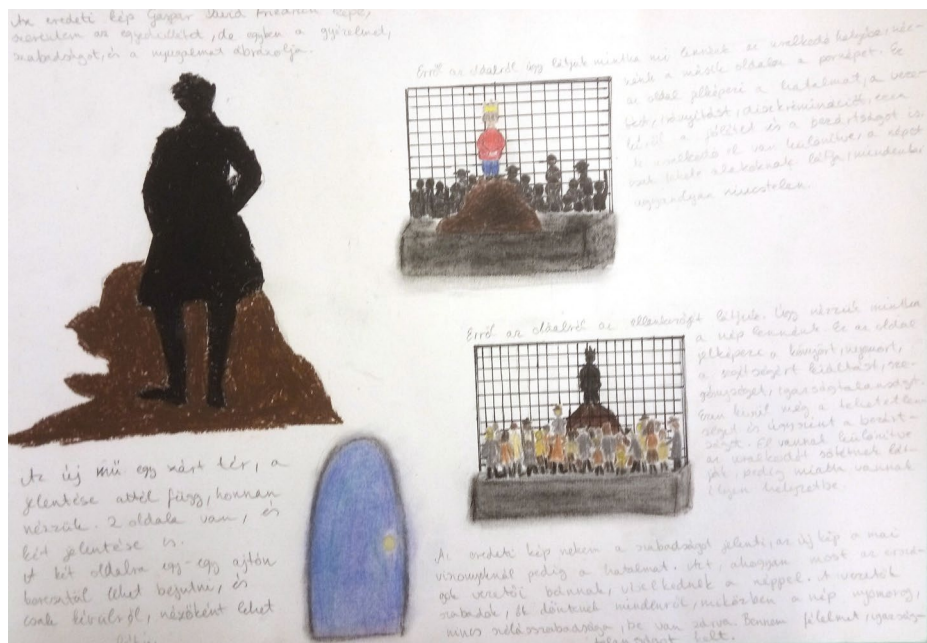
Magában minden ember eldöntheti, hogy ő hova is való a földi létet alapján, viszont ezt sosem lehet biztosan tudni. Lehet, hogy jobb helyünk lenne a pokolban, mint ahogy azt gondoljuk? Minden tetteknél vannak pozitív és negatív következményei, melyekkel nem minden esetben szembe-sülünk. Ebben minden ember meggyezik, ezért is ábrázoltam az emberi alakot szürkésnek és áttetsző-nek.

A művem egy négyzet termet vez igénybe, amely körülbelül 250 méter hosszú 100 méter széles és belmagassága 5 méter. A terem kb. 50 méteren, fekete padlón szétszórta zöld valamint piros különböző méretű gömbökből áll. Ez szimbolizálja a „Jóban is van valami rossz és a rosszban is van valami jó”-t.

A látogatók, amikor végigsétáltak a gömböb területen elérnek a kiállítási fő pontjához. A menny és pokol ajtajához, itt eldönthetik, hogy melyikben szeretnének egyénileg körbejárni. A pokolban sűrű köd, sötét, piros fény, hideg levegő és értelmezhetetlen suttogások. A falon az emberek által elkövetett legnagyobb bűncselekmények sorakoznak, videofelvételek. A mennyben kellemes 25 fok körüli idő, fethős ég, zöld fű és színes termékek. A falon videofelvételek az emberek legegységesebb tettei vannak felsorakoztatva.

45-46. kép: „Meghekkelt művek - új mű” - Menny vagy pokol?

47. kép: „Meghekkelt művek - új mű” - Nézőpontok